

COMISIA DE ASIGURARE A CALITĂȚII

Instrumentul de evaluare a predării de către studenți - fundamentare și elaborare -

Conform Legii Educației Naționale Nr. 1/2011, art. 303, alin. (2) „Evaluarea de către studenți a prestației cadrelor didactice este obligatorie. Rezultatele evaluărilor sunt informații publice.” De asemenea, în *Codul drepturilor și obligațiilor studentului*, Anexa la OMECTS nr. 3.666 din 30.03.2012 este stipulat:

Art. 11, alin 1. litera i): „Dreptul de a participa la evaluarea cursurilor, seminariilor, lucrărilor practice, a prestației cadrelor didactice și a altor aspecte educaționale și/sau organizatorice legate de programul de studii urmat potrivit prevederilor art. 303 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. Evaluările sunt informații publice și sunt folosite în evaluarea performanțelor respectivelor cursuri, seminarii, stagii de practică, programe de studiu și cadre didactice.”

Alin. 2. „Universitatea va publica rezultatele evaluării cadrelor didactice de către studenți pe site-ul propriu, în format lizibil, în condițiile legislației în vigoare. Rezultatele vor conține centralizarea tuturor evaluărilor pentru fiecare profesor în parte.”

Aceste prevederi sunt incluse și în Statutul Studentului, art.12, care este anexa la Carta universității noastre. Evaluarea cursurilor de către studenți la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca se realizează începând cu anul universitar 2002-2003 (cu un proiect – pilot pe o singură facultate în 2001-2002), iar din 2009, exclusiv on-line.

Valoarea informativă și eficiența unui sistem de evaluare a activității didactice universitare sunt condiționate de cunoașterea și gestionarea corectă a factorilor care îl influențează. Aceștia pot influența gradul în care diversele strategii de evaluare constituie o măsură acurată a predării. Amintim aici trei dintre cei mai studiați factori: (1) practicile și politicile instituționale privind evaluarea și recompensarea activității didactice; (2) anumite caracteristici metrice (validitate, fidelitate) ale instrumentelor utilizate în evaluare; (3) proceduri de aplicare a acestora. Prin urmare, putem afirma că în cadrul oricărei universități competitive trebuie: a. să existe și să funcționeze politici care să reglementeze locul și valoarea activității didactice în structura activităților profesionale ale unui cadru didactic universitar; b. dezvoltate instrumente de evaluare valide și fidele; c. ca aceste instrumente să fie aplicate pe baza unor proceduri riguroase.

Literatura de specialitate ne relevă faptul că există o diversitate mare de modalități pentru a obține informații relevante și valide despre calitatea corpului profesoral universitar. Dintre acestea, evaluarea cursurilor de către studenți este una foarte importantă și larg utilizată în universitățile din întreaga lume. Ea are, desigur, și limite. Spre exemplu, subliniem, încă de la început, faptul că evaluările realizate de studenți, deși pot constitui un punct important de pornire în proiectarea și implementarea unui sistem de evaluare a predării, nu pot fi folosite ca sursă unică.

Mai precis, opiniile studenților trebuie neapărat completate cu informații provenite și din alte surse de evaluare. Existența unor instrumente fidele și valide de evaluare a cursurilor de către studenți precum și a unor proceduri standard de aplicare a acestora rămâne însă o condiție absolut necesară pentru un sistem performant de evaluare a prestației academice a cadrelor didactice din învățământul superior. Este adevărat că rezultatele evaluării cursurilor de către studenți nu pot garanta o creștere a calității activităților didactice universitare. Dar oferă un feedback extrem de important și util atât pentru evaluarea performanței instituționale, cât și pentru cadrele didactice ale universității. Acestea de altfel, în funcție de nevoile identificate în urma procesului de interpretare și utilizare a rezultatelor evaluării cursurilor, pot beneficia, la cerere, de serviciile oferite de Centrul de Inovare în Predare și Învățare (CIPI) (<http://centre.ubbcluj.ro/cipi/>).

Prezentăm aici trei instrumentele pe care *Centrul de Inovare în Predare și Învățare (CIPI)* în colaborare cu *Centrul de Dezvoltare Universitară și Management al Calității (CDUMC)* și *Centrul de Formare Continuă, Învățământ la Distanță și cu Frecvență Redusă (CFCIDFR)* le-au dezvoltat pentru a fi utilizate în universitatea noastră, în scopul evaluării activității de predare de către studenți:

- a) chestionarul de evaluare a cursurilor de către studenții înscriși la învățământ de zi;
- b) chestionarul de evaluare a seminarului de către studenții înscriși la învățământ de zi;
- c) chestionarul de evaluare a disciplinei de către studenții înscriși la învățământ la distanță.

În procesul de elaborare a acestor instrumente a fost respectat un demers teoretic și metodologic riguros, în mai multe etape: a. o metaanaliză a cercetărilor și rezultatelor în domeniu; b. elaborarea unui model teoretic care să ne permită o descriere corectă și completă a predării eficiente; c. operaționalizarea acestor dimensiuni prin itemii/întrebările chestionarului de către un grup de experți.

Aspectele activității didactice care sunt vizate prin evaluarea disciplinei în cazul învățământului la distanță sunt: activitatea didactică directă (față în față), activitatea tutorială (desfășurată în spațiul virtual), cea de evaluare precum și resursele pentru învățare (suport de curs, suport pentru aplicații practice, bibliografia cursului, materiale audio-video, etc).

Au fost identificate și propuse ca dimensiuni principale ale predării eficiente, următoarele teme:

1. **Organizarea și pregătirea activității de predare** (abilitate exprimată, în principal, prin: claritatea obiectivelor, organizarea materialului predat, utilizarea eficientă a timpului)
2. **Claritatea prezentării** (această competență se referă la claritatea expunerii din punctul de vedere al receptorului)
3. **Relaționarea cu studenții** (se referă la atitudinea și disponibilitatea cadrului didactic în relațiile cu studenții)
4. **Calitatea evaluării** (abilitatea exprimată, în principal, prin utilizarea unor metode adecvate de evaluare a cursanților, corectitudinea evaluării)
5. **Dezvoltarea studenților** (achizițiile dobândite efectiv de studenți prin participare la curs)

Fiecare din aceste dimensiuni a fost operaționalizată printr-un număr variabil și semnificativ de afirmații (itemi), în chestionar fiind incluse doar cele mai reprezentative pentru dimensiunea analizată. Acestea au fost formulate clar și concis, evitându-se, pe cât posibil, frazele

lungi, cuvintele rar utilizate în vocabular și informațiile irelevante. Ca opțiuni de exprimare a acordului am propus următoarele variante: Total dezacord, Dezacord parțial, Nici acord nici dezacord, Acord parțial, Acord total.

Alături de un număr de 21 afirmații în cazul cursurilor și 23 pentru seminarii, respectiv pentru discipline, chestionarul solicită studenților să declare numărul cursurilor/seminariilor/lucrărilor practice - respectiv numărul întâlnirilor directe (față în față) în cazul ID -, la care au fost prezenți. De asemenea, studenților înscriși la ID li se solicită o estimare procentuală a măsurii în care au parcurs conținutul resurselor pentru învățare.

La final sunt introduse 3 întrebări deschise care solicită studenților să ofere răspunsuri elaborate (narrative). Totodată, ei sunt încurajați să consemneze eventuale comentarii adiționale pe care doresc să le comunice. Aceste completări pot oferi cadrelor didactice informații și sugestii din partea studenților, vizând aspecte care nu au fost surprinse de întrebările chestionarului dar care pot fi foarte utile celor evaluați.